

ILLINOISKI TOVARNARJI PODVOJILI
BOJ PROTI ORGANIZIR. DELAVCEM

Mesto z dobrimi mesdami jih privleče na podjetje z delnicami. Veliko vlogo igrajo tudi črne listine pod pretezo telesne preiskave.

Chicago, Ill. — Dogodilo se je v enem tednu, da je Illinoisko društvo tovarnarjev dovolilo, da se je zastor dvignil kvišku in tako pokazala slika njegovega delovanja proti delavstvu.

To društvo je vedno bilo nasprotno delavski strokovni organizaciji. Pokojni John M. Glenn, predsednik tega društva ni dal počenega groša za to, kdo spusti mačka iz vreče. V blani su ni kaj takega kot finančni interesi, da se v delavni sili podziga, da se iz nje dobe najbolj prizadevanja od delavca pa do predsednika, izjavlja James D. Cunningham, sedanjí predsednik društva, v svojem govoru o predmetu "nastavljenosti lastujev o podjetje".

Statistika, ki spremlja Cunninghamovo izjavo, kaže, da delavci lastujejo eno petino delnic 487 korporacij v Illinoisu. Ti delavci lastujejo 18 odstotkov teh delnic. Vsak, kdor prejema mezdo od korporacije, se smatra za delavca. V nekaterih kompanijah pa uslužbenec lastuje vse delavnice. Statistika dalje kaže,

da predsedniki in drugi dobro plačani uslužbenec lastujejo največ delnic.

Sempatje lastujejo delavci po eno ali dve delnici. Tako so delavci priklenjeni na korporacijo in niso pri volji zastaviti, da se delavni čas skrajša.

Druga kampanja se suče v tej smeri, da Samuel M. Hastings, ravnatelj Illinoiskega društva tovarnarjev, priporoča korporacijam, da se pridružijo Klubu za podaljšanje življenja. Seveda je to le preteza, da se uvede telesna in zdravniška preiskava za vse njih uslužbenec.

Hastings pravi, da korporacije lahko zahtevajo, da uslužbenec podvržejo telesni preiskavi, ko vprašajo za delo. Dalje pravi, da naj korporacije zahtevajo od svojih uslužbencev, da se enkrat v letu podvržejo zdravniški preiskavi. K temu dostavlja, da zdravniška preiskava ne bo postavljala njih kariere pri korporaciji.

Hastings meni, da zdravniške preiskave skrbijo, da se ne širi jo nalezljive bolezni, vrh tega ima podjetnik od zdravniške preiskave to dobroto, da pronajde, za kakšno delo je uslužbenec sposoben. Sploh je podjetnik vedno dobro informiran o zdravstvenem stanju uslužbencev v njegovem podjetju.

"Nobile se je osmešil,"
pravi švedski časnikar

Način Nobilevega vodstva "Italije" je bil v velikem neredu; šampanjec igral vlogo.

London, 4. julija. — Tukajšnji dnevnik "Morning Post" citira stockholmski dnevnik "Dagbladet", ki je priobčil čudno vest, tikačjo se Nobilevega vodstva zračne ladje "Italije". Vest pripoveduje, da je bil polet narejen v največjem neredu. Poleg tega pa je bilo moštvo zadržano radi verskih ceremonij. Dr. Finn Malmgren, slavni švedski znanstvenik, penec se od jese, je bil prisiljen iskati svoje instrumente sapn, ker so bili razmetani po ladjah.

"General Nobile in njegovo moštvo," pravi omenjeni švedski list, "so se javno osmešili pred vsem svetom, ko so se napili šampanjca. Nobile je še celo povabil enega izmed poročevalcev, naj izpije kozarec šampanjca. Ko je poročevalec pil, je Nobile rekel posmehovalno: 'Živijo tiak!' naker je stekel proč in se skrila za hrbtni svojega moštva. Poročevalec je nato vrgl kozarec s šampanjem pred noge oficirjev, ki so se mu v obraz smejali, razum majorja Mariana, kateri je opazoval Nobilevo početje z nejevoljo."

O Amundsonu še ni sledu

Oslo, Norveška, 4. julija. — Poročilo, da je britaka jahta "Albion" dobila izgubljenega Amundsona, ki se je podal na iskanje Nobila dne 18. junija v francoskem aeroplanu, je do danes nepotrjeno. Vsa druga poročila o rešitvi Amundsona so do sedaj nepotrjena in brez podlage. Posadka jahte "Albion" je o rešitvi slišala šele danes, ko je čitala vest v časopisu.

Bik ubil pet oseb in ranil več drugih

Madrid, Španija, 5. jul. — Podivjan bik, katerega so gnali v klavnico, se je odtrgal od svojih gončev in pričel dirjati po mestnih ulicah. Pri tem je bilo nad štirideset ljudi pomandranih in ranjenih. Pet oseb je bilo tako težko poškodovanih, da so pozneje umrli v bolnici.

ZAVAROVANJE PROTI BREZPOSEL-
NOSTI V KROJAŠKI INDUSTRIJI

Pogodba med podjetniki je sklenjena za tri leta.

New York, N. Y. — Organizacija krojaških delavcev Amalgamated Clothing Workers šteje v New Yorku 35.000 članov. Ti člani bodo odslej zavarovani tudi proti najhujšemu zlu v delavskem življenju sedanjega kapitalističnega gospodarskega sistema, to je proti brezposelnosti. Konec pogajanja med zastopniki delavcev in podjetniki je bil ta, da se je sklenila pogodba za tri leta med organizacijo krojaških delavcev in newyorški borski krojaški tovarnarjev.

V medzi ni nobene izpremembe. Tedenskih delavnih ur je 44, toda unijski odborniki izjavljajo, da 40 delavnih ur v tednu kmalu pride. Sklad za zavarovanje proti brezposelnosti, v katerega morajo podjetniki plačati en odstotek in pol od vsote, ki je izplačana kot meza, da se naj za smatra za povečanje meze. Posebna komisija se bo bavila s študijami, da se tedenske delavne ure znižajo na štirideset. Podjetniki bodo vplačali na leto v sklad za podporo proti brezposelnosti \$750.000. Komisija bo stopila v pogajanja z zastopniki podjetnikov in delavcev v krojaški industriji drugih mest kot Chicago, Ill., Rochester in drugje, da izdela splošno pogodbo.

PROTESTI NEW-
YORSKIH DELAV-
CEV UČINKOVALI

Občinski svet je sprejel v proračunu postavko \$600.000 za povznanje meze tehničnim delavcem.

New York, N. Y. — Organizirani mestni inženirji, zemljemerji, risarji in tehnični delavci so končno le dosegli povznanje meze. V mestni proračun je prišla postavka za \$600.000. Ko so pa mestni birokratje pričeli kazati znake, da nimajo najmanjše volje povišati meze tehničnim delavcem, so ti pričeli protestirati in protestirali so tako glasno in krepko, da so birokratje slišali te proteste. Obdržali so se protestni shodi in demonstracije.

Minimalna meza je zdaj povišana od \$1.200 na \$2.160. Unija ima štev. 37 Mednarodne federacije arhitektov in risarjev. Unija je združena z Ameriško delavsko federacijo.

Vulkan Mayon razdelal
otoko mesto

Večina prebivalcev se je rešila z bogom.

Manila, 5. jul. — Mesto Libog v vnanju vulkana Mayon je popolnoma razdelano od lave, ki se je razlila po dolini. Prebivalci mesta in okoliških vasi so se večinoma rešili z begom.

V saporčenih vajah so se pojavile tolpe banditov, ki ropajo trgovine in privatna stanovanja. Governor Stimson je odredil in poslal bojno ladjo na pomoč v ograjeno pristanišče. Obrečna ladja Polillo je že dospela v otoksko pristanišče z veliko zalogo živil.

Med begunci se pojavljajo nalezljive bolezni. Poročilo pravi, da sta dve osebi umrli za kolero. Pitna voda je okužena in valed tega obstoja bojažen, da se bolezni razširijo.

Ledeniki zajeli
rešilno ladjo

Rim, 4. julija. — Od tu poročajo, da je ruska rešilna ladja "Krasin", ki išče ponesrečeno posadko razbite zračne ladje "Italije", bila obkrožena z ledeniki in ni mogla naprej blizu otoka Foyn. V Rim je dospelo poročilo, ki je poslal radiooperator z italijanske ladje Citta de Milano.

Medtem pa se je doznalo, da se kosi ledu, na katerih se nahajajo ponesrečeni možje, sedaj oddaljujejo od otoka Foyn in se pomikajo zapadno. Tako je razdalja med rešilci in ponesrečenci nastala že okrog 50 milj.

Nov up na rešitev sestorce na ledenikih je poskus, ki ga bo napravila švedska rešilna ekspedicija z zrakoplovom nad ponesrečenci, ko jim bo spustila mali zrakoplov, v katerem se bodo lahko rešili, naker bo zrakoplov dvignjen v zrak.

Jugoslovanske učiteljice zahtevajo svobodo

Beograd, 5. julija. — Jugoslovanske učiteljice obdržavajo po vsej državi masne shode v protestu proti predlogi, ki je sedaj v skupščini, po kateri bi morale učiteljice poročiti samo učitelje, ako se sploh hočejo moštiti.

Moštvo "Bremena" na Irskem

Dublin, 4. julija. — Moštvo treh letalcev, ki so pred časom prvi preleteli Atlantik zapadno, so bili danes v glavnem mestu Irske kraljevo sprejeti in počaščeni. Pozdravili jih je predsednik Svobodne Irske dežele.

Liga narodov sprejela
nemški protivojni načrt

Liga narodov je poslala vsem vladam v preračunanje sprejetih načrt, o katerem se bo razpravljalo na njenem septembrskem zasedanju.

Zeneva, Švica, 4. julija. — Kot rezultat na nemško iniciativno za protivojni pakt med vsemi državami za preprečenje vojne, je danes zvečer Liga narodov sprejela protivojni načrt. Ligin komitej je odločil poslati kopije načrta vsem vladam, da o njem razpravljajo ter o njem poročajo Liginemu svetu do njenega zasedanja v septembru.

Blatno takozvanega nemškega protivojnega načrta je, da se bodo vsi narodi v naprej zavezali, da sprejmejo ligina priporočila v slučaju, da grozi nastati vojna ter da se bodo vsi narodi vzdržali napadov, ki bi poslali žali prepri. Cilj pakta je isti, kot ga je predložil Kellogg v svojem načrtu za preprečenje vojne.

Ruski avijatik na arktiku
v boju s smrtjo-zmagal

Srčni novjatski avijatik na potu k ponesrečenemu moštvo "Italije" premagal neverjetne tekoče.

Moška, 4. julija. — Sovjetski avijatik, Babuškin, ki je pretekli petek zapustil rešilno ladjo "Maligin" v zrakoplovu, da najdo izgubljeno moštvo ponesrečene "Italije", se je danes vrnil na ladjo po petdnevem mučnem boju s silnimi viharji in ledeniki na arktiku. Kmalu ko je odletel z ladje, je zadel na silno arktično nevihto, s katero se je dalj časa boril in je bil končno prisiljen pristati na morju, 80 milj severno od otoka Upanja, ki leži jugovzhodno od Špitarskih otokov.

Njegov lahki zrakoplov je bil v stalni nevarnosti, da ga vsak moment starejši ledeniki na morju. Končno se je rešil in dospel nazaj na krov ladje Maligin z vsem svojim moštvom, ki ga je imel s seboj na zrakoplovu. Nihče ni bil ponesrečen ali ranjen. Le trdna volja in zdrav razum pilota Babuškina sta omogočila srečno vrnitev iz arktične nevihte in z morja, polnega nevarnih ledenikov.

TRESKAJOČI PLIN PREVARIL STA-
REGA IN IZKUŠENEGA RUDARJA

Poznal je vsako luknjo v jami glede varnosti in nevarnosti. Nekega dne ga je plin le opalil.

Mt. Carmel, Pa. — John Smith, star 69 let, več let plinski predelavec v premogovniku Green Ridge kompanije, je vso jutro zgodaj odšel v premogovnik. Votlo so odmevali njegovi koraki, kadar je stopal s svojimi težkimi škornji po hodnikih in rovih.

John Smith je poznal vsako tajno luknjo v premogovniku. Večji del svojega življenja je skoraj preživel pod zemljo. Premogovniki so imeli zanj prav malo tajnosti. Vedel je, kaj pomeni, ako je pokalo nad njim, ko je šel po premogovniku. Razumel je, kdaj bo kaj na njega padlo. Znano mu je bilo stokanje starih opornikov in kaj to stokanje pomeni.

Njegovo delo je bilo, da je pregledal rove, v katerih so rudarji delali, ako se v njih ne zbirajo nevarni treskajoči plini. Pazil je na plamenček svoje varnostne svetilke. Ako je plamenček slišal kviško visoko, vsko in v trepetajočem skritnem svedru, tedaj je vedel, da jama

TRUST ELEKTRIKE UTI-
NIL OBE KONVENCIJI

Zamislil je njima usta glede najbolj važnega vprašanja.

Washington, D. C. — Pred elektrarnarškim trustom je arce padlo v hlače tudi voditeljem demokratične stranke v Houstonu, ko je bilo treba jasno povedati v platformi, kakšno stališče zavzema demokratična stranka glede protivajanja in oddajanja električne sile pod javno in privatno kontrolo. Na konvenciji demokratične stranke se je dosti govorilo o nepotrebnih rečeh, ali je bil predsedniški kandidat te stranke po katoliško ali protestantovsko krščen, ali je za točenje opojnih pijač ali prohibicijo, govorilo se pa ni o tem, kar je izredno važno za ljudstvo in strahu pred elektrarnarškim trustom.

Senator Norris iz Nebraskae je prečital platformo demokratične stranke. Prečital je tudi platformo republikanske stranke, h kateri pripada in se pri tej priložnosti med napredne elemente. In tako se je senator Norris izrazil, ko je bil na janem tudi glede platforme demokratične stranke, da je platforma demokratične stranke značilna zaradi tega, ker se umika onemu, kar pravi. Ravnotako molči o elektrarnarškem trustu, kot molči o njem platforma republikanske stranke.

Se nikdar od pamtveka vlade ni bil napravljen tak bedast položaj izpodkopi vlado in civilizirano človeško družbo s tajnimi mahinacijami tega gigantskega monopola kot sedaj. Zastruplja se pamet mladine s pomočjo tajne kontrole šolskih knjig v javnih šolah. Posledja je

BERGER POSVETIL TAM-
MANISTOM.

Citiral je iz Wernerjeve knjige o Tammanitskem dvorcu.

Washington, D. C. — Socialistični kongresnik Victor Berger bo v prihodnji izdaji Congressional Recorda dal tiskati nekaj citatov iz Wernerjeve knjige o Tammanitskem dvorcu. Berger pravi, da se Tammanitski dvorec in Alfred Smith nista še nikdar ločila, ampak da je Smith dorasel kot discipliniran človek "Charlija" Murphysa in je bil vedno doleten podpore od te organizacije.

s svojo roko v cerkev in je podvzela polkus za podkupovanje duhovnov in njih prišne. Prilezla je nazaj do zadnjih vrat univerze in učitelšč, da prakticira aleparijo nad bodočimi operacijami. Prilezla je v sveta ahalija bratahki podpornih društev in širila svoj zločesten vpliv. Zleza je celo aredi boyakavtov in enakih deklinskih organizacij.

Nato našteva Norris, kako je izvajala svoj vpliv v državnih legialaturah, kako je širila svoj vpliv s pomočjo parlamentarnih sakulienikov in kako troši milijone, da bi dobila vse pod svojo kontrolo do Bele hiše. Nato pravi, da se je vse to vrtilo s tajnimi metodami in da je vse to odkrila averna obrtna komisija. Končno Norris naglašja, da voditelji demokratične stranke prav dobro vedo, kaj se godi in da ne morejo nastopiti v ulogi ignorantov.

Norris koncem tega pravi, da trust kontroliro obe stari stranki in da je za navadna državljane predrago ustanovljati tretjo stranko zavoljo predsedniških volitev.

To je tudi nepotrebno. Volilci, ki so pregledali, kako jih vodita stari stranki za nos, naj glasujejo za predsedniškega kandidata socialistične stranke, pa prav samsljivo ne bodo privatni interesi pograbili ne Muscle Shoalaa ne Boulder Dama, ako socialistični predsedniški kandidati dobi toliko glasov, kot je prejel senator La Follette pri nedavnih volitvah kot predsedniški kandidati, kajti profesionalni političarji bodo spoznali, da se ljudstvu odpirajo oči in da mu mrena pada ras oči.

Predsednik UMW skli-
cuje konferenco

Konferenca se bo bavila s situacijo na polju mehkega premoga.

Indianapolis, Ind., 5. jul. — John L. Lewis, mednarodni predsednik organizacije United Mine Workers of America, je izdal poziv na vse izvrševalne odbornike, da se udeležijo konferenco, ki pride v tem mestu 10. julija. Lewis pravi v svojem pozivu, da sklicuje konferenco v namen, da se razpravlja o situaciji na raznih poljih mehkega premoga in o nameravanih svezem zakonodajstvu glede premogovne industrije.

Razen kratke izjave časnikarjem poročevalcem je Lewis odklonil diskuzijo o situaciji s njimi.

Vtis, ki prevladuje glede te konference izvrševalnih uradnikov, je, da bo ona izmed najvažnejših v zgodovini organizacije. Organizacija se valed notranjih sporov nahaja v krizi, ki ogroža z razkolom kot še nikdar prej. (Razne konvencije, ki so bile sklicane proti sedanjemu vodstvu organizacije, separatne mezne pogodbe in neavtorizirane formacije novih organizacij so razbile solidarnost med stavkujočimi premogarji.)

"Blubird" v nevarnosti

Marcellus, Francija, 5. julija. — Tukajšnji prebivalci so danes navallili na najmočnejšega francoskega "Blubirda". Jeroma Pratta, ko so ga privedle oblasti iz Alžirije. "Blubird" je na davi tri žene in ga dole umora 15 drugih žena. Drhal ga je hotela ob prihodu limfati, policija je pa s težavo to preprečila.

Mehika odpre vrata tujcem

Mehiško mesto, 5. julija. — Predsednik Calles je danes sprejel v načelu predloga znanjega ministra Estrada, da Mehika na široko odpre vrata tujcem, namenjajoč jim imenitvenost in namenoma, da se rehabilitira narodna filanca.

Vesti iz Jugoslavije

JADNA VOJVODINA:

Gospodarske in socialne razmere v Vojvodini.

(Izvirno.)

Novi Sad, junija meseca.

Vojvodina je znana žitnica ne le samo naše države, nego cele srednje Evrope. Vojvodina pa je poleg Slovenije najbolj obiljena pokrajina v Jugoslaviji in ima povprečno 80 prebivalcev na kvadratni kilometer. To je tudi vzrok, da se finančno gospodarstvo ni tako lepo razvilo, kot se je v drugih delih naše države. V Vojvodini pa nahajamo tudi industrijo. Posebno v zadnjih letih je opaziti, da gre industrijski razvoj v tej deželi precej dobro in hitro naprej.

Če pomislimo, da ima Vojvodina okoli 190 denarnih zavodov s 150 milijoni delniškega kapitala, tedaj moramo videti, da kljub vsemu ogromnemu kmetijstvu in razvijajoči se industriji, vlade silna finančna konkurenca, kajti na en posamezen denaren zavod ne odpade niti en milijon delniške glavnice.

To dejstvo je za nas silno velikega pomena, zlasti se zato, ker diktira finančni kapital in po diktatih tega kapitala se tudi ravna vse politični in gospodarsko življenje v Vojvodini.

V Vojvodini pa je med drugim zelo razvito denarno zaupništvo. Enak pojav imamo pri nas v Sloveniji s klerikalnimi posojilnicami in hranilnicami. Pa tudi delavke hranilnice in posojilnice so dokaj močne. Seveda pa bazirajo le na razredni mentaliteti našega delavstva, ki je glavni konzument. Zanimivo pa je za Vojvodino dejstvo, da imajo te denarne zadruge 30 krat toliko hranilnih ulog, kot imajo delniškega kapitala. To dokazuje, da je vojvodinsko prebivalstvo jako solahno.

Ta dežela ima v primeri z drugimi pokrajinami Jugoslavije, marsikako posebnost, zlasti pa sliči v pogledu davčne obremenitve Sloveniji. Po mnenju sovinskih Veselbov, so prebivalci, dasi srbske narodnosti, v Vojvodini, državljani II. reda. In v tem smislu se z njimi seveda da postopati. Tako imamo celo vrsto faktov, kako so te ali one vlade, v tem so si bile pač vse enake, zapostavljale Vojvodino v vsakem in ne samo v gospodarskem pogledu. Kakor je ječala Slovenija pod težkimi in neznosnimi davčnimi bremenji, tako je tudi Vojvodina bila izkoriščana od Beograjskega centralističnega režima.

Najbolj pereče v Vojvodini je pač njeno finančno vprašanje. Če pomislimo, da se Vojvodini ne daje hipotekarnih posojil, tedaj nam mora biti povsem umljivo, da se malo kmetijstvo ne more tako razviti, kakor bi se v danih razmerah moglo. Pojedelstvo pri današnji nerentabilnosti zemlje pa ne more vzdržati visokih obrestnih posojil in logično je, da morajo vsled tega zaostajati tudi večja posestva.

Kljub temu, da je Vojvodina prepletena z denarnimi zavodi, vendar pa se obeta veliko pomankanje osebno vrhovnega denarnega zavoda. Vojvodina ima pogoje za ustanovitev takšnega denarnega zavoda, saj smo to videli iz zgornjih konstatacij, vendar pa oni živijo, to je trgovsko-zidovski element, ki kljub raznim pristojbinam in taksum, v svojih kalkulacijah in spekulacijah še najbolj rentabilno nalaga v svoj denar tudi v glavnem gospodarju.

Socialne razmere vojvodinskega prebivalstva so prav take kakor so v Sloveniji. Gospodarsko zapostavljanje je vedno hujše, ker kapitalističen razred vedno silneje uvaja svoje diktate. Delavski razred v Vojvodini pa je v nekaterih oziarih še na slabšem, kakor v Sloveniji. Razredna zavest teh delavcev še ni velika, ker se tam kmetake mase še proletarizirajo. Vendar se je delavsko gibanje v toliko na boljšem, ker ni tako velikega klerikalnega duha, kakor je na Slovenskem.

Pismo iz Ljubljane

Malo za šalo in malo zares.

(Izvirno.)

Ljubljana, 19. junija 1928.

Viharji v občinskem svetu so minili. Odkar je poslala boja previdnost v občinski svet edino zvečavne katoliškega moša — profesorja Jarca za podzupana in se je naredil sporazum za interese ljubljanskih advokatov, premogarjev in trgovcev ter klerikalnih magnatov, se je razburkala družba takoj pomirila in začeli so s stvarnim delom: Seje se ne vrše več, ker jih ni radi dobrega sporazuma treba. Stvarnih debat pa Ljubljana in njeni prebivalci sploh ne poznajo. Stanovanjsko vprašanje je rešeno, proganje za dovolitev stanovanj so vržne v koš in se do drugega leta sploh ne sprejemajo več. Po ulicah stanejo ljudje pod milim nebom, ker je pomlad, oziroma poletje v deželi. V deset in 20-sonnih stanovanjih pa ločirajo samo zaslužni Ljubljanci. Električna cestna železnica se bo napeljala v teku prihodnjih 30 let tudi na Vič in na Šiško. V Zelenu jamejo še ni treba, ker tam ne stanejo noben občan moš. Racije ljubljanske policije za prostitutke se vrše vsak dan pod Tiroljema. Uspehi so slabi.

Sploh pa vlada sedaj res red in mir. Komunisti se navdušujejo za vojno proti fašizmu in predlagajo tozadevne resolucije. Klerikalni Orel ima dvomesečne seantene na Stadionu. Prihajajo pa povečini na telovadišče le lemenarji in — mlade ter stare terjalkice. Sokoli se navdušujejo za Pribečeviča in so sploh proti ratifikaciji netuhakih konvencij. Sicer pa je red in mir. V odboru sta dva socialista, ki pa se tudi ne razumeta. — V tem času, namreč tako pravijo drugi in moje pero je to zapislalo, ni treba, da bi se v občinskem svetu razumela. — Če bo kaj dobra letina, pa se še oglasa.

Tudi demonstracije proti Italiji — so minile. Odkar so bridki pendreki našega milostivega policijskega ministra, Katoliškega duhovnika, dr. Antona Korošca, prepričali krvave pokolce, ki bi se morali izvršiti nad vročo krvjo Italijanov in tudi samega Mussolinija, so demonstracije pojenjale. Globljih vzrokov seveda ni bilo za pomirjenje, kajti prav junakso so se tudi borili proti bridkim pendrekom. Za enkrat, so rekli gospodje, ki so demonstracije vodili iz lepih in bogato opremljenih salonov, je dosti, kar smo naredili. Tudi demonstracije so neke vrste obstrukcija. Vse jugoslovanske narod obstrukcija, — kar pravijo, da je lepo in prav.

Sezona za ljubljanske komuniste vedno slabša. Odkar je nastopilo poletje in je vroče, je sezona za ljubljanske komuniste, oziroma, kakor ga oni sami bolj učeno imenujejo — dekalizem, slej ko prej zelo slaba. Literatura še ni, da bi ljudje čitali, med agitacijo pa noben izmed "dekalistov" ne gre, ker je sedaj doba kislih kumaric in se je treba hoditi kopat v Savo. — Moje pero je zadnjič med drugim silalo, da bodo dobili vsi ljubljanski detektivci dvo oziroma tri mesečen dopust, ker bi bil od sedaj naprej vsak lov na dekalizem brezuspešen. Kajti se pričakuje, da se tudi na Savi med kopale, ne bo razvila prevelika in prenevarna agitacija za svetovni dekalizem....

Zakaj bi se razburjali. Naredite konec in recite: Mea culpa. Odkar je izšla 6. to je junij, aka številka socialistične revije "Pod Lipo", katero urejuje a. Apton Kristan, se je naselila čudna nervoznost med one na desni in na levi strani. "Pod Lipo" prinaša namreč zanimiv članek o Prvem maju leta 1928, kjer ugotavlja Historicus gojo konstatacija, kako je bilo in kako bi ne smelo biti. Prizadeti so usajeni, ker so pa tudi poštebi se ne upajo potrkati na pral in reči: Mea culpa....

—Boletl.

Ali hoteli znati pravilno glasiti in čitati socialke? Naredi si "Socialno-angliško slovarč", katere je izdal in ima na posloj Kalliope majica M. E. J.

Legitimacije za inozemce

Dne 15. junija je bila objavljena odredba namestnika generalnega priseljenškega komisarja, glasom katere se bo, začeti od 1. julija, 1928, izdajala legitimacija ali istovetnica (card of identification) vsakemu inozemcu, ki bo od tedaj naprej pripuščen za stalno v Združene države. Nepriseljenci, namreč osebe, pripuščene začasno radi posla ali zabave, ne bodo dobivali take legitimacije, niti inozemci, pripuščeni kot dijaki. Le priseljenci v pravem pomenu besede jo bodo dobivali. Legitimacija bo izdal ameriški konzul istočasno z vizo, ki je ne bo izročal priseljenču, marveč prilagal priseljenški vizji. Inozemec bo dobival legitimacijo še le po uspešni eksaminaciji s strani priseljenške oblasti ob prihodu, ko bo za stalno pripuščen v Združene države.

Kaj bo na izkaznici? Na eni strani izkaznice ali legitimacije (identification on card) bo fotografija priseljenca, kakor tudi neki podatki o njem: njegovo ime, rojstni kraj in narodnost, nadalje dan njegove pripustitve in da-li je bil pripuščen kot priseljenec v kvoti ali izven kvote. Glede telesnega popisa, le barva oči bo navedena. Tudi podpis priseljenca mora biti na tej strani izkaznice.

Ameriški konzul, ki izda to izkaznico, izpolni večino podatkov. Podatke glede pristanišča, parnika, dne pripustitve in priseljenškega statusa pa izpolni priseljenška oblast v pristanišču prihoda. Priseljenec podpiše izkaznico še le, ko bo končno pripuščen, v pristanišču priseljenškega uradnika. Ta tudi podpiše izkaznico in jo izroči pripuščenemu priseljenču.

Na drugi strani izkaznice bo ime konzulata, ki je izdal priseljenško vizo, številko iste in dan.

Izkaznica se izda v dvojnem. Original se izroči priseljenču po gori navedenih formalnostih. Prepis se priloži priseljenški vizji in ostane v arhivu naturalizacijskega urada. Ako bi se original izgubil, bi inozemec lahko dobil duplikat.

V čem bo izkaznica koristna za inozemca? Ni dvoma, da izkaznica v kolikor tvori dokaz o zakonitem prihodu, utegne biti koristna za inozemca v mnogih slučajih. Večina se sedaj ne izdaje "prvi papir", dokler ni dokazan zakoniti prihod. To pomenja, da mine nekoletnik tednov, predno se to polzveduje. Izkaznica bi to odpravila. Ras je sicer, da navadno tak odlog ne provzroča nikakih stitnosti, razun v slučaju kjer delodajalec zahteva, da delavec pokaže svoj "prvi papir". Tudi za inozemce, ki hočejo odstopati v inozemstvo, bi ta odkaznica imela neke ugodnosti. Dandanes tak inozemec zaprosi za "permit" in, kadar je mnogo petnikov, traba dostikrat počakati nekoliko tednov, predno ga izdajo. Izkaznica bo bržkone nadomestovala "permit" ali vsaj olajšala, dobivanje istega.

Tudi v pogledu nove določbe zakona, ki daje prednost v kvoti ženi in otrokom onih inozemcev, ki so bili zakonito pripuščeni v Združene države, bo izkaznica olajšala dokaz o zakonitem prihodu. Treba poudariti, da izkaznica ne bodo brezpogojno potrebne v to svrhu, marveč bodo le olajševale dokaz o zakonitem prihodu. Dandanes imajo jako natančne zapiske o prihodu vseh inozemcev in je lahko izvedeti iz zapiskov, kdaj in kako je kdo prišel. Nekdaj je bilo drugače. Imamo mnogo inozemcev, ki se ne spominjajo natančno, kdaj so prišli, radi česar ne morejo dokazati, da so prišli zakonito. Današnji novodoločeni pa ne bodo nikdar imeli teh stitnosti, ko je toliko zapiskov o njihovem prihodu. Izkaznica bo le olajševala in skrajšala običajno polzvedovanje.

Kami upravi proti uvedbi legitimacije? Nova odredba priseljenške oblasti, s katero se uvajajo zgornj opisane izkaznice ali legitimacije, je vzbudila veliko zanimanja in kritike in tudi mnogo odočnjih protestov. Mnogi so menjaj, da ni to nič drugega, kot poskus vpeljati legitimacijo naredbenim putem.

mesto potom zakonodaje. Nekateri kongresniki, kot La Guardia, Dickstein in Collier, so izjavili svoj protest. Zastopniki delovnega departamenta so baje presenečeni nad temi protesti. Oni zatrjujejo, da je bil sistem izkaznic uveden le v svrhu, da se pomaga inozemcu dokazati svoj zakoniti prihod. Trdijo, da novi načrt ne vsebuje nikakega nadziranja inozemcev, kot bi to bilo v slučaju registracije. Ne bo nikakih odlikov prsti in inozemec ne bo moral naznanjati vsako spremembo svoje adresse.

Oni, ki nasprotujejo uvedbi takih izkaznic, menijo, da je to velika nevarnost, ki od daleč odvaja vse mogoče koristi. Oni se zlasti sklicujejo na nekatere izjave namestnika generalnega priseljenškega komisarja, objavljene v časopisih, in tudi na besedilo naredbe, kakor je bilo objavljeno v United States Daily. V tem se pravi, da bo moral inozemec pokazati svojo izkaznico, kadarkoli bo kaneeje kak zastopnik priseljenške oblasti to zahteval. Naredba govori o načrtu kot "dalekosežnem v svojih mogočih posledicah". Radi teh izrazov nasprotniki se bojijo, da utegne izkaznica postati vir splošne in zatiranje. Nekemu časnika je namestnik general priseljenškega komisarja izjavil, da bo izkaznica jako olajševala delo glede polzvedovanja in zadrževanja inozemcev, ki so tukaj nezakonito. Tudi ta izjava se amatra kot vsebujejo pretečo nevarnost.

Le inozemci, ki pridejo po 1. julija 1928, bodo dobivali te izkaznice. Vpsalo se je, kako neki bodo uradni znali razločevati med inozemci, ki so prišli pred tem datumom, in onimi, ki so prišli potem. Zmešnjave in neprijetnosti utegnejo nastati, ako bi kdo zahteval izkaznico od človeka, ki je prišel pred 1. julijem 1928, saj ta ne bi mogel takoj dokazati, da je prišel prej in da zato nima izkaznice. Neki zastopniki delovnega departamenta so temu odgovorili, da zato se ni bati nikakih neprijetnosti v tem pogledu, če da vaak zna razločevati "novodoločila" od onega, ki je tukaj že nekaj let. V tem pogledu pa so mnogi drugačnega mnenja in trdijo, da današnji priseljenci niso glede svoje zunanosti toliko različni od povprečnih Amerikancev, kot mnogi izmed onih, ki so prišli sredi mnogimi leti in so vedno živeli v svojih priseljenških "kolonjah".

Kongresnik Collier trdi, da izkaznice niso potrebne, priseljenški zapiski zadostujejo. "Inozemec je noče, niti tujeljski časopis. Ti se bojijo, da bodo izkaznice provokirale grafit in sifnarije". On opozarja na silne izkaznice, ki so se uvele v Kitajce. "Zgodovina kitajske registracije je polna trpljenja in zla za priseljence", on trdi.

Po njegovem mnenju je nova naredba nezakonita. Priseljenški zakon, kakor trdi ta kongresnik, ne daje priseljenški oblasti nikake pravice do izdajanja take naredbe.

PLAS.

Razstrelba ranila 23 oseb.

Lamar, Mo., 5. jul. — Petindvajset oseb je bilo večeraj ranjenih, ko je velika količina razstreliva eksplozivno v glavnem delu mesta. Razstrelivo je bilo naloženo na motornem truku, ko je nekdo vrzel gorčo raketo pod truk. V bližini truka se je v listem času nahajalo nad pet tisoč ljudi, ki so po razstrelbi bežali na vse strani. Mnogo otrok je bilo poškodanih. Težko poškodovane ranjence so odvedli v bolnišnice, drugi so pa dobili zdravniško pomoč v svojih stanovanjih. — Kdo je vrzel usodno raketo, ni znano.

Eksplozije ubila 9 otrok.

Berlin, 4. julija. — Devet otrok je bilo danes ubitih, ko so se igrali z eksplozivnimi napravami. Šest od teh se je igralo z ročnimi granatami v Tarnowitzu, Poljska Slezija.

Kemal sverget turške pismo.

Angora, Turčija, 5. julija. — Kemal paša, turški diktator, se je danes prvič poslužil latince, ko je brzojavil zunanjemu ministru in s tem sverget turško pismo.

Zborovanja učiteljev v Minneapoli

Učitelji se bavijo z vprašanjem, kako bi se odpravile vojne.

Minneapolis, Minn. — Na zborovanju National Educational asociacije, ki je prišla zborovati pred par dnevi, se mnogo razpravljalo o načrtih za preprečevanje vojn. Dr. Daniel L. Marsh, predsednik Beatonске univerze, je dejal v svojem govoru, da bi se morali v vseh vladah solah vpletati tečaj, ki bi se bavili v glavnem s varok, ki povzročajo vojne in druge mednarodne konflikte, in nova generacija bi se morala učiti, kako se jim izogniti, kadar se prikazujejo anemena, da se pojavijo.

"Vse trud državnikov, ki skušajo ublažiti strahoto vojne, s predlogami in zakoni, ki preprečujejo rabo strupenih plinov in raznih drugih morilnih sredstev," je dejal Marsh, "ne more prinesiti nikakih uspehov. Kadar nastanejo konflikti med narodi, se pogodbe ne upoštevajo, kot se je to očito pokazalo v svetovni vojni." — Zborovanje bo končalo ta teden.

PROGLAVA ČETITEGA JULJA V EVROPI.

Pariz, 4. julija. — Tukaj so uveljavili proglavo: Ameriške neodvisnosti. Ob tej priliki je bil odkrit spomenik ameriškim avijatikom, ki so zgubili življenje v svetovni vojni, ko so se bojevali na strani Francije. Spomenik je v obliki velikega oboka smagoslavlja. Slavnostne govore so imeli razni francoski vladni zastopniki in generali ter ameriški poslanik Herrick.

Berlin, 4. julija. — Tukaj je bila ameriška kolonija in številno drugih ljudi je proslavilo Četrti julij po običajnem načinu.

Proslave so se vršile v Pragi, Londonu, Šangaju in Copenhagenu. V Pragi je bil odkrit spomenik Wilsonu. Obenem so Čahli praznovali 10 letnico čehoslovanske neodvisnosti.

Pražgodovinske fosile.

Albuquerque, N. M., 4. julija. — V bližini reke Cimarron v severnem delu države Nova Mehika, kjer se vrši velika skakavica, pričakujejo odkritja pražgodovinske civilizacije, ki je obstajala pred 20,000 leti. Barnum Brown, kurator Ameriškega muzeja za naravno zgodovino, je večeraj naznanil, da je njegova raziskovalna skupina našla prva znamenja v obliki fosilov. Fosili obstajajo iz osemih bizov in sedem pulic, ki niso prav nič podobne indijanskim. Fosile so našli v prvih 60 kvadratnih čevljih odkopanega prostora. Brown pravi, da so fosile podobne onim, ki so bile izkopane v Egiptu.

Vlomilci oropali blaginjo.

Chicago. — Neznani vlomilci so v sredo zvečer prevrtili steno v poslojpu na 732 W. Madison st., kjer ima Harding Market kompanija svoje urade, razstrelili blaginjo, pobrali nad \$8,000 in več vrednostnih papirjev in pognobili. Poslojpe se nahaja tri bloke od Des Plaines policijske postaje in na najbolj prometnem kraju na zapadni strani mesta.

Zemlj najden mrtveci novembra in njen brat američana. Fort Smith, Ark., 5. jul. — Birdie Clayton je bil večeraj najden mrtve v svojem stanovanju. Clayton se je prejšnji dan poročil s Miss Cooper in okolišne glede umrlo prikazujejo, da je umor izvršila njegova mlada žena s pomočjo svojega brata, da se polasti zavarovalnine. Nevesta in njen brat Hugh Cooper sta bila aretirana in odvedena v ječo.

Stiri osebe utonile.

Estrial Beach, Mich., 5. jul. — Stiri osebe so v sredo utonile, ko so se prevrnili čoln, v katerem so se vozile. Več oseb, ki so stale na bregu jezera, je videlo nesrečo in so se podale s čolni na pomoč, toda predno so dospeli na mesto nesreče, so trupla že izginila v globlini.

Zetev v Kansasu je v teku.

Wichita, Kana. — Farmarji na poljih pšenice v Kansasu so začeli ta teden z žetvijo. Stroji so ropotali že zadnjo nedeljo. Farme v Kansasu so utrpel precej škodo valed nalivov in toče zadnji mesec.

Jugoslovanska rečna plovlva.

Jugoslovanska država ima izmed vseh podonavskih dežel najbolj razvito rečno plovbo in valed tega tudi najbolj razvito svoje rečno brodogrje. Najvažnejše vlogo ima Donava, zatem Sava, in Drava, za njimi pa reke v Srbiji, to je Morava in Vardar. Poleg teh so ševeda še nekatere druge reke, ki so plovne in ki služijo tudi prometnim namenom, ali v glavnem so le gori imenovane. Skupna dolžina naših rečnih prog znaša okoli 1,800 kilometrov. Brodogrje je v glavnem v zasebnih rokah. Toda poleg tega pa je številno tudi brodogrje, ki je državno. Promet je zelo velik in so zlasti privatne rečne družbe zelo visoko aktivne.

NA PRODAJ radi bolni dobrodelci GOSTILNA

v sličinim poslojpu na prometnem kraju prav poceni. Vprašajte lastnika L. LONČARIĆ 627 Clinton St., Milwaukee, Wis.

ZASTAVE

regalije, prebravnice in trave, dalje, prave glase Vietnala in Vietor plače v vseh jezikih. Ure, diamanti, preizane, vertice, itd. V trgovini nad 20 let. Cene smerni, potreba točna.

IVAN PAJK 24 Main St. Conemaugh, Pa.

ZENITVENA PONUDBA.

Zelim se seznaniti s Slovenko ali Hrvatko v starosti 30 do 50 let v svrhu ženitve. Jaz sem star 49 let. Ima svojo dom vreden \$10,000, dobivam mesečno \$100 renta in imam tudi stalno delo za mesto, tako imam dohodkov do \$230,00 na mesec. Če katera resno misli naj se prijaviti, prednost ima ona, ki ima kaj prihrankov. Tajnost jamčena. Vsa pisma naslovite na naslov: Zenitvena ponudba, 2857 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

—(Adv.)

POJASNILO DRUŠTVENIM TAJNIKOM IN POSILJATELJEM RAZNIH NAZANIL.

Kadar poljete listu Prosveta hakovirakoli naznanila in nahvale o smrti, tedaj vselej povejte v plamu, ali želite imeti plačan oglaš ali kot navadno vest. Ako je priročeno kot navadna vest, se izpusti in naznanila vse osobne zahvale in imena posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa želite imeti priročeno celo vrsto plačan, to velja na člane in na neznanil-imen in drugih stvari, je člano. Nadalje velja isto tudi za imena prireditelja, vseilice, shode, itd. Vselej je treba povedati, ali želite imeti plačan oglaš ali samo navadno članikarje vest, tudi v takem slučaju se na navadno vest, naredi stvar bolj na kratko in se pove le valjajši del. Če pa naročite, da naj bo plačan oglaš, se priobči vse, kar zahtevate. Iste tako velja za vse druge naznanila, če se koga liče, čimtene ponudbe, prodaje, itd. Za vse take stvari se mora vedno povedati, da naj bo to oglaš, kolikokrat naj se listi priobči in da bode danj plačan. To pojasnijo danj radi tega, ker je to sklop konvencije, da se potem ravnamo vsi, državna, člani, naročniki in upraviteljsko lista. Prosim, da to upoštevate in se po tem ravnamo. — Filip Godina, upravitelj.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovini? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

